

תיק אישי

נווט יומי להשקעות

מדי יום ראשון: סדרת כתבות על ניהול ופיתוח מקצועי למתווכים פיננסיים

מי רוצה להיות יועץ השקעות או מנהל תיקים?

הרבה אנשים, אבל דרכם לא קלה: שוק הלימודים פרוץ, רק 60% עומדים בבחינות ועל כל התהליך אין פיקוח ← רועי ברגמן

קורסים מגוונים. למעשה, הקורסים נחלקים לשני סוגים: קורסים להשכלה כללית והעמקת הידע, וקורסי סים למי שרוצים להיות מתווכים פיננסיים. בקורסים האלה לומדים איך לעבור את בחינות רשות ניירות ערך. מאחר והשוק פרוץ, מגלגל כסף רב ולא מפוקה, בחלק ממסלולי הלימודים אין שום דרישות סף, מלבד היכולת לפרוע את הצ'ק של שכר הלימוד. ברשות ניירות ערך מעדיפים לשמור מרחק ממוסדות הלימוד ולא מנהלים מולם קשר סדיר. תנאי הסף המינימלי היחיד לביצוע בחינות הרישוי, מבחינת הרשות, הוא תשלום אגרת הבחינות (391 שקל עבור כל בחינה), "ולא משנה אם בחרו ללמוד לפני כן באופן עצמאי או דרך אחד המוסדות".

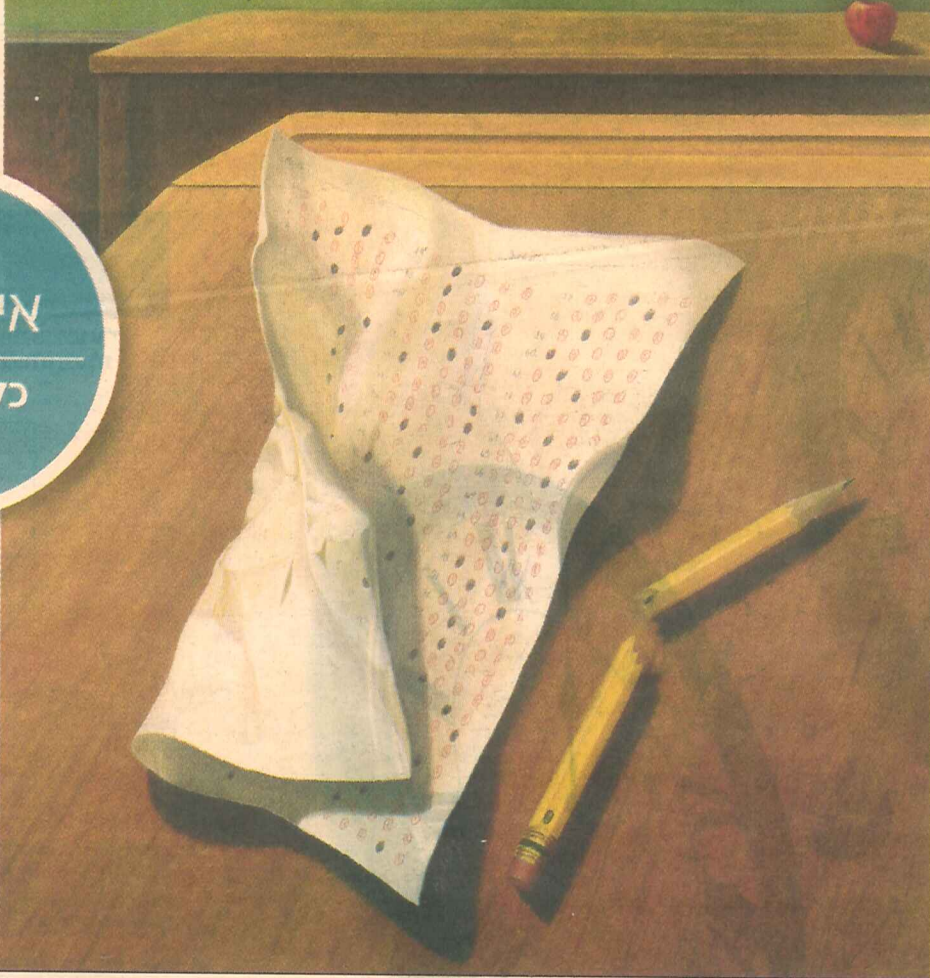
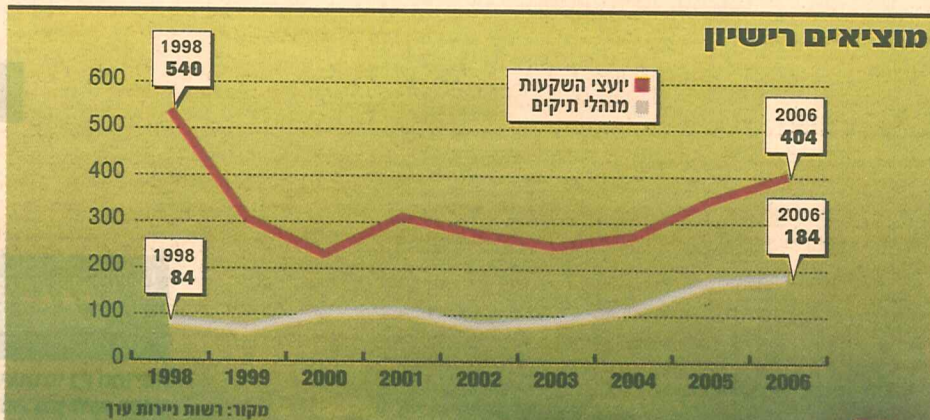
מי מבקח על המכללות?

בין הרשות למכללות השונות קיים ניתוק. למרות שברשות התקבלו תלונות נגד חלק מהמוסדות, בין היתר, על ידי יועצי השקעות, ברשות לא מעוניינים לפקח עליהם ואף לא לחוות עליהם דעה. ברשות גם פוסלים את הרעיון להקים מוסדות לימוד מורשים, בפיקוחה או בנייה שלה. "כמו שאין בית ספר לסוכני ביטוח שמארגן אגף הפיקוח על שוק ההון באוצר, כך גם אנחנו לא רואים צורך בהקמת בית ספר ללימוד לקראת רישוי בייצוג השקעות של הרשות", אומרים שם. במכללת מיטב, אחת הוותיקות בשוק, דווקא היו שמחים אם היה פיקוח על שוק הלימודים. "יש כל מיני גורמים בשוק ואין פיקוח. אנחנו נשמח שיהיה כזה ומומנים אותו. ברגע שהתחום פרוץ כל אחד יכול לעסוק בו. יש פה בעיה", אומר צחי גולדמן מנכ"ל מכללת מיטב. המכללה בקשר, ביוזמתה, עם הרשות דרך איש קשר, שמעניק לה תמיכה או מידע על שינויים.

גם בתפנית, מבית האוניברסיטה הפתוחה, לא מקיים מים קשר עם הרשות. "הרבר היחיד שאנחנו עושים הוא להתאים את תוכנית הלימודים לשינויים בגולג'יה", אומר ד"ר אריה נחמיאס, ראש התכנית לתואר השני במינהל עסקים. "יש מקום לתת את הדעת על המקצוע, להקנות לאנשים השכלה רחבה יותר ולא להסתפק בררישות הנוכחיות של הרשות". לדעתו, מקצועות התייחוס הפיננסי צריכים לעבור אקרימינציה, כך שתואר ראשון או שני יהיו תנאי סף לרישיון.

הניתוק בין הרשות לבין תוכניות הלימודים מטריד אותו, והוא סבור ש"אנשי הרשות היו צריכים לשבת יותר עם אנשים מהשוק, ולקבל תובנה לגבי הצרכים האמיתיים בשוק". נושא נוסף שמטריד אותו הוא שברשות לא מממנים לפרסם את הבחינות לאחר שהתקיימו. "אנחנו לא חשופים לבחינות עצמן וזה לא ראוי", הוא טוען. לדבריו, בשנים האחרונות היו ומספר בחינות בעייתיות, ואם הן היו מפורסמות, אפשר היה להגיב אליהן. ברשות מרגישים שכל מי שרוצה לראות את מחברת הבחינה מוזמן למשרדי הרשות ויכול לעיין בה ללא הגבלת זמן - אבל הבחינות לא מפורסמות באופן פומבי. "מאחר ואין גמישות בבחירת הנושאים יש הגב לה בשאלות שניתן לשאול. בכך שאנחנו לא מפרסמים בחינות שלמות, אנחנו שומרים לעצמנו את האפשרות לחזור על שאלות שנשאלו".

איור: Visual Photos

כמה עולה השכלה פיננסית?

מחיר (בשקלים)	קורסים	מכללה
10,000-1,800	קורס בסיסי להכרת שוק ההון; קורס מתקדם בהשקעות; הכנה למבחני רישוי בייצוג השקעות	מיטב
9,650-5,400	יועץ השקעות וניהול תיקים בסיסי (9 חודשים); יועצי השקעות ומנהלי תיקים מורחב (שנה וחצי)	תפנית
16,800-4,750	השקעות בשוק ההון; יועצי השקעות ומנהלי תיקים; יועצים פיננסיים בכירים	מגמות
4,900	השקעות בשוק ההון	מטריקס

שנתיים האחרונות, עולם ההשקעות נכנס לכל בית ולכל שיחת סלון, ואלפי אנשים החליטו לגשר על הבורות הפיננסית שלהם וללכת ללמוד. לצידם, גל של צעירים בוחר בתיווך הפיננסי כמקצוע לחיים ועובר קורסים כדי לקבל רישיון ייעוץ השקעות או ניהול תיקים, בתקווה ליהנות מהבוננה בשוק הפיננסי. מאז שמסקנות ועדת בכר נכנסו לתוקף, מדברים על עלייה של 25% בממוצע בשכר בענף, עם ריפור מפנק של תנאי העסקה ופולישוקס לסולם הקידום. הביקוש למקצועות המתווכים הפיננסיים למינייהם, מקבל ביטוי בנתוני רשות ניירות ערך, לפיהם יש גידול של 50% במספר הניגשים לבחינות לרישוי יועצי השקעות, מנהלי תיקים ומשווקי השקעות (מקצוע חדש שהולידה ועדת בכר). גם בכמות הרישוי שיונת שהרשות מעניקה יש גידול מרשים. בשנת 2000 הוענקו 108 רישיונות ניהול תיקים ו-232 רישיונות ייעוץ השקעות, עד 2006 הם זינקו בכ-70% וב-74% ל-108 ו-404 רישיונות בהתאמה. בסך הכול, בעשור האחרון, הוענקו 1,349 רישיונות למנהלי תיקים ו-4,781 רישיונות ליועצי השקעות.

61.5% עוברים את הבחינות

בחינות הרישוי לייצוג השקעות נחלקות ל-6 בחינות נפרדות בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית, חשבונאות, סטטיסטיקה ומימון, כלכלה, מקצועית א' (לשעבר ניתוח ניירות ערך ומכשירים פיננסיים) ומקצועית ב' (לשעבר ניהול תיקים - למבקשים רישיון ניהול תיקי השקעות). הבחינות נכתבות על ידי מומחים מהאקדמיה, בעיקר מרצים ופרופסורים לכלכלה וכן על ידי אנשים בעלי ניסיון פרקטי משוק ההון. הבחינות נברקות על ידי חברה חיצונית, שאחראית לארגון הכולל של הבחינות, כולל הארגון הלוגיסטי. הן מתבצעות כמתכונת אמריקאית וטופסי הבחינה המלאים אינם עוברים סריקה ממוחשבת, שקובעת את הציון. אחוזי המעבר בבחינות אינם גבוהים במיוחד. ב-2006 ניגשו 7,212 נבחנים, ורק 61.5% מהם עמדו בהן בהצלחה. ברשות סבורים שרמת השאלות סבירה בהחלט ומסבירים את הירידה באחוז העוברים את הבחינות בררישות הרישוי ליועצים פנסיונים. הם אומרים לעבור גם בחינות ייעוץ השקעות, אולם חלקם נטולי רקע אקדמי או שסיימו את לימודיהם לפני זמן רב. בענף יש ביקורת רבה על מתכונת ומבנה הבחינות. גורם ותיק בשוק טוען שהבעיה המרכזית היא שהבחינות לא רלוונטיות לסביבת השוק. "חלקים ניכרים בבחינות כלל לא מתאימים לתנאי השטח, וחלקים חשובים, שהיו צריכים להיכלל בהן, חסרים", הוא אומר. אחת הדוגמאות היא תחום הניתוח הטכני, שקיים בבחינות בארה"ב אך לא בבחינות בישראל. בעיה נוספת היא ש"אין מסמך מסודר שמסביר ביר למועמדים, מהן הדרישות, מה סילבוס המומלץ וכו'", אומר אותו גורם. בסטטיסטיקה ומימון, למשל, "מדובר בנושא עצום מבחינת ההיקף, והמחסור ברדיינות ספציפיות מקשות על המועמדים לעמוד ביעד". חשש נוסף הוא שבכל שנה יכתבו את הבחינה מומחים אחרים, שלכל אחד מהם השקפה שונה לגבי הנושאים בהם צריך להתנסות יועץ ההשקעות.

נושא הקורס: איך לעבור את הבחינות

אחד מתוצרי הלוואי של הביקוש למתווכים פיננסיים והעלייה בביקורת המקצוע, הוא היצע פרוץ של

פיא (נכ"*) המרה וחברות תשואה מתחילת השנה ** 9.31%

מס' י"ט 5110432

סולידיות מבחוח, מפתיעות מבפנים!

קרנות אג"ח קונצרני של הראל פיא:

פנה ליועץ ההשקעות שלך או התקשר: 1-800-398-398 או באתר www.pia.co.il